

Statsrådets kommunikationsavdelning
Finansministeriet
19.9.2023

De viktigaste besluten som statsminister Orpos regering fattade vid budgetförhandlingarna

Med sin finanspolitik vill statsminister Petteri Orpos regering stärka de offentliga finanserna och vända skuldsättningstrenden i Finland. Regeringen har i sitt program åtagit sig att stärka de offentliga finanserna genom åtgärder som ska stärka de offentliga finanserna med 6 miljarder euro netto på 2027 års nivå. Direkta anpassningsåtgärder ska stå för drygt 4 miljarder euro netto på 2027 års nivå. Genom sysselsättningsfrämjande åtgärder eftersträvas dessutom en förstärkning på nästan 2 miljarder euro på 2027 års nivå.

Regeringens mål är att saldot i de offentliga finanserna ska förbättras så att underskottet inom denna valperiod, det vill säga senast 2027, är högst 1 procent av bruttonationalprodukten. Detta mål ligger i linje med målet om hållbar skuldsättning.

I syfte att trygga välfärdssamhället har regeringen förbundit sig att genomföra regeringsprogrammets åtgärder på sex miljarder euro som ska stärka de offentliga finanserna. Regeringen har som mål att bromsa skuldkvotens utveckling. Regeringen anser att de åtgärder för tillväxt och besparingar som ingår i regeringsprogrammet är viktiga för att målet ska kunna nås.

Läget för de offentliga finanserna är oroväckande enligt de senaste prognoserna. Enligt den uppdaterade ekonomiska prognosen kommer Finland att ligga uppskattningsvis 0,4 procentenheter efter det underskottsmål på 1 procent av BNP som nämns i regeringsprogrammet efter att anpassningsåtgärderna på 6 miljarder har genomförts.

Finanspolitiska ministerutskottet följer regelbundet hur regeringsprogrammets finanspolitiska mål har uppnåtts. Finansministeriet förbereder sig på olika ekonomiska scenarier. Till stöd för denna beredskap inleder finansministeriet en regelbunden process för kartläggning av utgifterna och strukturen. Regeringen kommer att bedöma läget för de offentliga finanserna och besluta om eventuella ytterligare åtgärder som behövs vid sin halvtidsöversyn.

Ramsystemet för statsfinanserna är ett centralt verktyg för styrning av regeringens finanspolitik och utgör grunden för en trovärdig ekonomisk politik. Regeringen har beslutat att återgå till att tillämpa det ramförfarande som gäller utgifterna i statsfinanserna. I planen för de offentliga finanserna fastställs en bindande utgiftsram för valperioden. Regeringsprogrammets föresatser och andra åtgärder genomförs inom de gränser som ramen för valperioden tillåter.

Investeringsprogrammet enligt regeringsprogrammet kör i gång

Regeringen genomför under valperioden ett investeringsprogram för viss tid på 4 miljarder euro genom vilket det skapas förutsättningar för hållbar tillväxt under årtionden framöver. Investeringsprogrammet består av betydande satsningar på trafikledsprojekt som är viktiga med tanke på arbetskraftens rörlighet, den exportdrivna industrin och näringslivet samt på minskningen av det eftersatta underhållet och främjandet av banprojekt överallt i Finland.

Investeringsprogrammet ska finansieras med statens kapitalinkomster, genom avveckling av överkapitaliseringen av statsägda icke-börsnoterade bolag och genom intäktsförföring från Statens bostadsfond. Anslagen riktas inom ramen för de insamlade intäkterna.

För finansieringen av trafik och transporter reserveras sammanlagt 597 miljoner euro, varav ett anslag på 250 miljoner euro anvisas för att sköta det eftersatta underhållet 2024. Huvudbanan utvecklas med fullmakter, vilket innebär att det anvisas 110 miljoner euro för samordning av fas 2 och 3 i projektet för ökad kapacitet på bansträckan Helsingfors–Riihimäki, 163 miljoner euro för ett samfinansierat projekt för bangården för persontrafik i Tammerfors och 7,5 miljoner euro för planering av elektrifieringen av bansträckan Torneå–Kolari.

För vägnätet anvisas fullmakter så att Jakobstads hamnväg (stamväg 68 på sträckan Edsevö–Jakobstad) får 7,5 miljoner euro, riksväg 4 norr om Leivonmäki, Joutsaprojektet, får 14 miljoner euro och riksväg 4 Oravasaari planskilda anslutning, Jyväskyläprojektet, får 7 miljoner euro. För riksväg 9 vid Lievestuore föreslås en fullmakt på 30 miljoner euro. För planeringen av Sydbottenbanan anvisas fullmakter på 5 miljoner euro och för planeringen av Savolaxbanan fullmakter på 3 miljoner euro. De nya projekten medför anslagsbehov på 16,5 miljoner euro för 2024, 228,5 miljoner euro för 2025–2027 och sammanlagt 102 miljoner euro för de följande åren.

Som en del av investeringsprogrammets spetsprojekt inom åtgärdshelheten Ett Finland med ren energi anvisas en fullmakt på 10 miljoner euro för främjande av en offentlig infrastruktur för laddning av el och tankning av gas i trafiken samt 9,5 miljoner euro för understöd för laddningsinfrastruktur för bostadsbyggnader.

Som ett led i investeringsprogrammets investeringar för att öka social- och hälsovårdstjänsternas verkningsfullhet och avvecklingen av vårddköerna kommer FPA-ersättningarna att höjas från och med den 1 januari 2024. Detta ökar statens utgifter med 65,3 miljoner euro 2024. För bättre styrning av välfärdsområdena anvisas under valperioden sammanlagt 6 miljoner euro. För finansiering av det nationella förvaltningsövergripande hälso- och välfärdsprogram som genomförs tillsammans med organisationer inom tredje sektorn anvisas 9 miljoner euro. För genomförandet av programmet för ett bra arbete, som inleds för att säkerställa tillräcklig personal och tillgången till arbetskraft inom social- och hälsovården och räddningsbranschen, reserveras ett anslag på 9 miljoner euro för denna regeringsperiod. Till stöd för äldre personers funktionsförmåga, förmåga att klara sig hemma och närståendevårdare anvisas sammanlagt 27 miljoner euro. Dessutom anvisas sammanlagt 10 miljoner euro för finansiering av ett försöksprojekt som ska genomföras för att främja målen i digitaliseringsprogrammet för social- och hälsovården. Syftet med försöket, som genomförs i samarbete med forskare, är att ge information om de faktiska effekter och möjligheter som digitala tjänster och/eller teknik för heldygnsomsorg för med sig.

Regeringen beslutade att påskynda planeringen av andra trafikprojekt som det beslutats om i investeringsprogrammet enligt regeringsprogrammet. Regeringen fattar ytterligare beslut om trafikinvesteringar enligt investeringsprogrammet vid ramförhandlingarna våren 2024, i eventuella tilläggsbudgetar som lämnas under 2024 och vid senare överläggningar.

De planeringsobjekt som regeringen ska främja i brådskande ordning är följande (inkl. preliminär uppskattning av det år då beslut ska fattas): E18 Åbo ringväg på sträckan Nådendal–Reso (2024, genomförs delvis inom ramen för en anslagsreservering), landsväg 180 på sträckan Kurkela–Kustö (2024), fördjupning av farleden till Lovisa (2025), riksväg 5 på sträckan Leppävirta–Kuopio (2024), dubbelspåret på banavsnittet Liminka–Uleåborg (2025), Luumäki–Imatra fas 2 (2024), riksväg 8 på sträckan Edsevö–Leppälax (2024), riksväg 8 Ytterjeppo planskilda anslutning (2025), fördjupning av

farleden till Vasa (2026), riksväg 4 vid Vestonmäki (2025), riksväg 4 vid Palokka (2024), landsväg 642 Äänekoski bro (2024) samt planen för utveckling av Kustbanan på sträckan Köklax–Karis (2024).

Omfattande satsningar på forskning och utveckling

I enlighet med lagen om statlig finansiering av forsknings- och utvecklingsverksamhet åren 2024–2030 innehåller budgetpropositionen tillägg till den statliga FoU-finansieringen 2024. Enligt lagen ökar totalbeloppet av fullmakter och anslag för FoU-verksamhet i budgeten så att det 2030 motsvarar 1,2 procent i förhållande till bruttonationalprodukten.

Enligt propositionen ökar den statliga FoU-finansieringen 2024 med cirka 280 miljoner euro jämfört med 2023. Med stöd av tidigare beslut ökar den statliga FoU-finansieringen med cirka 16 miljoner euro. Dessutom innehåller propositionen ytterligare 264 miljoner euro i tilläggsanslag till FoU-finansieringen.

Tilläggsfinansiering riktas särskilt till ett pilotförsök med forskarutbildning, till stöd för företagens FoU-verksamhet och till nationell motfinansiering av EU-projekt. Under 2024–2027 genomförs ett pilotförsök med forskarutbildning, för vilket anvisas sammanlagt 262 miljoner euro. Fullmakten för Business Finlands FoU-finansiering höjs med 92 miljoner euro och lånen för forsknings- och innovationsverksamhet med 10 miljoner euro 2024–2027.

Högskolor och statliga forskningsinstitut anvisas 35 miljoner euro per år för den nationella motfinansieringen av EU-finansierade FoU-projekt. I Teknologiska forskningscentralen VTT Ab:s specialunderstöd och allmänna understöd föreslås under ramperioden 2024–2027 sammanlagt 79 miljoner euro i tillägg för att skaffa och ta i bruk gemensamma anordningar i pilotmiljön Kvanttinova för mikroelektronik och kvantteknik samt sammanlagt 70 miljoner euro i tillägg för att skala upp kvantdatoren till 300 kvantbitar. Regeringen bereder sig i enlighet med regeringsprogrammet på att säkerställa kontinuiteten i fråga om kapaciteten för högpresterande datorsystem (anskaffning av en EuroHPC-superdator). Via Business Finland genomförs ett program för halvledarteknik och säkerställs medfinansiering enligt EU:s förordning om halvledare (Chips Act) i enlighet med regeringsprogrammet. Man bereder sig på att inrätta ett kompetenscentrum inom halvledare i Finland. Regeringen anvisar också 4,5 miljoner euro för Teknologiska forskningscentralen VTT Ab:s forskning och utveckling med anknytning till små modulära reaktorer.

Det föreslås en permanent höjning av fullmakten för Finlands Akademis forskningsprojekt. Av tilläggsfinansieringen ska till forskningens flaggskepp riktas 40 miljoner euro 2024 och 30 miljoner euro från och med 2025, till forskningens genomslag (proof of concept-projekt) 10 miljoner euro och till den nationella forskningsinfrastrukturen 5 miljoner euro. I den statliga finansieringen till hälso- och sjukvårdsenheter för forskning på universitetsnivå samt forskning på universitetsnivå inom socialt arbete föreslås en permanent höjning på 5 miljoner euro.

Med hänsyn till avsnittet om REPowerEU i Finlands plan för återhämtning och resiliens föreslås för åren 2024–2026 sammanlagt cirka 23 miljoner euro till Teknologiska forskningscentralen VTT Ab, 14 miljoner euro till Finlands miljöcentral och 3 miljoner euro till Naturresursinstitutet för ett FoU-projekt för ren energi och materialflöden.

Enligt lagen om statlig finansiering av forsknings- och utvecklingsverksamhet åren 2024–2030 och vårens ekonomiska prognos ska den statliga FoU-finansieringen uppgå till 2,9 miljarder euro 2025, 3,2 miljarder euro 2026 och 3,4 miljarder euro 2027. De ökade anslagen 2025–2027 har ännu inte

fördelats enligt förvaltningsområde eller moment. Avsikten är att besluta om fördelningen senare i samband med kommande budgetar och planer för de offentliga finanserna.

Business Finland utvecklar en mekanism för att säkerställa att finansieringen även kanaliseras till tillämpad forskning vid yrkeshögskolor i samarbete med företag. Stöd riktas även till Naturresursinstitutets FoU-verksamhet för att stärka kompetensen och den tillämpade forskningen inom sektorn.

Satsningar på utbildning

Regeringen stärker nivån på grundskolornas finansiering permanent med 200 miljoner euro under valperioden. År 2024 höjs finansieringen för grundläggande utbildning med 50 miljoner euro. Det görs också satsningar på tillgången till läromedel på svenska och samiska.

Regeringen anvisar 11,7 miljoner för att öka antalet nybörjarplatser vid högskolorna år 2024. Anslagen för sommaruniversitet stärks med en miljon euro jämfört med finansministeriets förslag till statsbudget.

I budgetpropositionen ingår dessutom ett tilläggsanslag på 10 miljoner euro för utveckling av systemet med stöd för lärande inom utbildning på andra stadiet.

EU-finansiering för att påskynda den gröna omställningen

EU:s ändring av förordningen om planen REPowerEU, vars syfte är att avveckla EU:s beroende av fossila bränslen från Ryssland och påskynda den gröna omställningen, trädde i kraft i februari 2023. REPowerEU är en del av faciliteten för återhämtning och resiliens.

Finland har fått 113 miljoner euro i tilläggsfinansiering, vartill det har överförts 14 miljoner euro från brexitjusteringsreserven, så att Finland totalt har 127 miljoner euro till sitt förfogande. Regeringen har beslutat att rikta REPowerEU-medlen till 1) att påskynda miljötillstånden på ett sätt som är förenligt med statens regionförvaltningsreform, 2) FoU-finansiering och pilotprojekt som gäller ren energi och materialflöden samt 3) investeringar i omställningen till ren energi.

Satsningar på säkerhet och på bekämpning av ungdoms- och gängbrottslighet

Regeringen riktar resurser till den inre säkerheten och i synnerhet till åtgärder för att förebygga och bekämpa ungdoms- och gängbrottslighet. Polisens anslag ökar med över 8 procent jämfört med 2023. Tilläggsfinansiering riktas till polisutbildning på svenska. Regeringen beaktar i budgetpropositionen särskilt polisens resurser för undersökning och bekämpning av ungdoms- och gängbrottslighet. För att stärka den inre säkerheten riktar regeringen tilläggsresurser till utveckling av fängelsenätverket och till anslag för rehabilitering under fängelsetiden. Även de resurser för lagberedning som krävs med tanke på kriminalpolitiken tryggas. Projektfinansiering riktas till förebyggande av ungdomsbrottslighet. Även resurserna för narkotikaupplysning ökas. Regeringen riktar också finansiering till ungdomsarbete i skolor och läroanstalter, som har en viktig förebyggande roll.

Regeringen tryggar resurserna för räddningsutbildning på finska och på svenska i hela landet. Vid budgetförhandlingarna beslutade regeringen att öka anslagen för räddningsutbildning med 3,5

miljoner euro jämfört med den tekniska ramen. Anslagsökningarna gäller både Helsingfors och Kuopio. Antalet gränsbevakare säkerställs till 3 100 årsverken genom en anslagsökning på 1,5 miljoner euro jämfört med finansministeriets förslag till statsbudget. Regeringen säkerställer också Tullens tekniska funktionsförmåga och riktar tilläggsresurser till bekämpning av grå ekonomi.

I budgetpropositionen beviljas Försvarsmakten 259 miljoner euro för att ersätta de kapaciteter som sänts till Ukraina.

Budgetförslaget för 2024 har ett underskott på cirka 11,5 miljarder euro

Slutsumman för budgetpropositionen för 2024 är 87,9 miljarder euro. Det är 4,6 miljarder euro mer än vad som budgeterats för 2023, inklusive den andra tilläggsbudgeten. Ökningen av anslagsnivån jämfört med 2023 förklaras framför allt av ändringarna i den statliga finansieringen av välfärdsområdena.

Regeringens proposition om statsbudgeten för 2024 uppvisar ett underskott på 11,5 miljarder euro. Underskottet ligger på samma nivå som i den tekniska planen för de offentliga finanserna våren 2023.

Utgifterna inom statens budgetekonomi beräknas under ramperioden 2024–2027 uppgå till i genomsnitt 87,6 miljarder euro enligt prisnivån 2024. År 2027 beräknas utgifterna i budgeten uppgå till 86,9 miljarder euro enligt prisnivån 2024, vilket är cirka 1,5 miljarder euro mindre än i den tekniska planen för de offentliga finanserna i våras.

Enligt budgetpropositionen genererar de riktlinjer angående utgifterna som finns i bilaga B till regeringsprogrammet en spareffekt på knappt en miljard euro netto i statens budgetekonomi. Utgiftsbesluten i regeringsprogrammet kommer i slutet av ramperioden år 2027 att ha en effekt på drygt 2 miljarder euro enligt prisnivån 2024, och 2,5 miljarder euro nominellt.

Underskottet i statens budgetekonomi beräknas vara i genomsnitt 11,5 miljarder euro 2024–2027.

Under det gångna året har den allmänna räntenivån stigit kraftigt i och med centralbankernas åtstramning av penningpolitiken för att bromsa inflationen. Under ramperioden börjar de korta räntorna sannolikt sjunka medan de långa räntorna antas stanna på ungefär samma nivå. Förändringarna i den allmänna räntenivån avspeglar sig med en viss fördröjning i utgifterna för statens skuldförvaltning.

Den höjning av räntenivån som redan skett syns ännu inte fullt ut i statens skuldförvaltning. Statens ränteutgifter förutspås därför stiga från uppskattningsvis 2,3 miljarder euro 2023 till 3,7 miljarder euro vid ramperiodens slut. Då underskottet minskar, minskar trycket på att ränteutgifterna ökar så att de vid granskningsperiodens slut är 0,1 miljarder euro mindre än prognosen våren 2023.

Inkomster, utgifter och balans i statens budgetekonomi, miljarder euro

	budget + andra tilläggsbudgetpro p. 2023	budgetpro p. 2024	plan för de offentliga finanserna 2025	plan för de offentliga finanserna 2026	plan för de offentliga finanserna 2027
Inkomster (exkl. nettouplåning)	73,1	76,3	77,5	79,9	81,9
Utgifter ¹	83,2	87,9	90,2	91,1	92,5
Balans	-10,2	-11,5	-12,7	-11,2	-10,6

Utgifterna har omräknats till gängse priser med hjälp av finansministeriets prisindexprognos, som ger en riktigande uppskattning av prisutvecklingen under ramperioden.

Skattepolitiken ska höja köpkraften och stärka tillväxten

Målet för regeringens skattepolitik är att förbättra hushållens köpkraft, förbättra incitamenten för arbete och stärka förutsättningarna för ekonomisk tillväxt. Regeringens skattepolitik uppmuntrar till arbete och företagande samt stöder inhemskt ägande. Regeringen skärper inte den totala skattegraden genom sina beslut. Kommunerna kompenseras för de effekter som regeringens ändringar i beskattningsgrunderna har på skatteintäkterna.

År 2024 beräknas inkomsterna inom statens budgetekonomi uppgå till 76,3 miljarder euro, varav 66,8 miljarder euro är skatteintäkter. Under 2025–2027 ökar inkomsterna inom budgetekonomin med i genomsnitt 2 procent per år. År 2027 beräknas inkomsterna inom budgetekonomin uppgå till 81,9 miljarder euro, varav 73,6 miljarder utgörs av skatteinkomster.

Regeringsprogrammet innehåller både skatteåtgärder som ska träda i kraft 2024 och skatteåtgärder som avses träda i kraft senare under ramperioden. I överensstämmelse med regeringsprogrammet görs årligen en indexjustering i beskattningsgrunderna för skatten på förvärvsinkomster på samtliga inkomstnivåer. Beskattningen av arbete lindras stegvis under valperioden, framför allt för låg- och medelinkomsttagare. Regeringen har beslutat att samma år som arbetslöshetsförsäkringspremien sänks med 0,2% genomföra en skatteskärpning som motsvarar denna sänkning i premien. Detta realiserar genom dimensioneringen av indexjusteringen av förvärvsinkomstbeskattningen.

Arbetsinkomstavdraget höjs med cirka 100 miljoner euro per år, dvs. sammanlagt med cirka 400 miljoner euro. Detta minskar beskattningen av arbete före utgången av regeringsperioden med i genomsnitt nästan 0,5 procentenheter och med nästan 1 procentenhet vid årsinkomster på 20 000–25 000 euro. År 2025 införs dessutom en barnförhöjning av arbetsinkomstavdraget.

Sådana åtgärder som träder i kraft år 2024 och som minskar de framtida skatteintäkterna är dessutom den förlängda temporära höjningen av hushållsavdraget och utvidgandet av tillämpningsområdet för hushållsavdraget för fysioterapi och ergoterapi som utförs hemma, höjningen av det maximala insättningsbeloppet på aktiesparkonton, höjningen av utjämningsreserveringen för jordbruket samt förlängningen av giltigheten för halveringen av farledsavgiften.

År 2024 förlängs betalningstiden för arvsskatten till 10 år. Alkoholbeskattningen ändras så att punktskatten på starka alkoholdrycker och viner höjs och punktskatten på öl sänks. Beskattningsbehandlingen av hyresinkomster inom jordbruket förenhetligas med beskattningen av övriga hyresinkomster.

Punktskatten på drivmedel sänks vid ingången av 2024 för att kompensera för den genomsnittliga höjningen av bränslepriserna som följer av höjningen av distributionsskyldigheten enligt regeringsprogrammet. Detta leder till att intäkterna av punktskatten minskar med ungefär 170 miljoner euro. Ändringen i punktbeskattningen av bränslen är bestående. Dessutom sänks bränsleskattens koldioxidkomponent senare under regeringsperioden med 100 miljoner euro.

Skatteinkomsterna ökar 2024 bland annat genom en fortsättning av den temporära höjningen på 2 procentenheter för den högsta skattegraden i statens inkomstskatteskala, genom en höjning av självriskan för resekostnadsavdraget och genom en omfördelning av det åldersbaserade höjda arbetsinkomstavdraget. Därtill kommer nikotinpåsar att börja omfattas av tobaksbeskattningen.

Till de ändringar som ökar skatteinkomsterna och som träder i kraft senare under ramperioden hör bland annat att de nyttigheter som omfattas av den nuvarande reducerade mervärdesskattesatsen på 10 procent överförs till skattesatsen på 14 procent, med undantag för tidningar och tidskrifter. Hit hör även höjningen av punktskatten på tobak och läskedrycker, utvidgningen av köparens skatteskyldighet i e-handeln med alkoholdrycker, justeringen av gruvmineralskatten och införandet av en andra skatteklass, införandet av en vinjettavgift och reformen av bonuspraxis inom finansbranschen. Åtgärder som träder i kraft senare under ramperioder och minskar skatteinkomsterna är bland annat sänkningen av fordonsskattens grundskatt och överföring av inkontinensskydd, mensskydd och barnblöjor till en mervärdesskattesats på 14 procent samt höjningen av skogsavdraget.

När det gäller mark höjs den nedre gränsen för den allmänna fastighetsskattesatsen till 1,3 procent år 2024. Höjningen påverkar beskattningen i de 245 kommuner där den allmänna fastighetsskattesatsen för tillfället är lägre och ökar fastighetsskatteinkomsterna för mark i dessa kommuner.

Under ramperioden ökar statens skatteinkomster även till följd av införandet av en global tilläggsskatt för stora koncerner. Tilläggsskatten baseras på ett EU-direktiv.

Välfärdsområdenas ekonomi

Finansieringen med allmän täckning till välfärdsområdena uppgår enligt nuvarande uppskattning till cirka 24,7 miljarder euro 2024. Ändringen är cirka 4 miljarder euro jämfört med den ordinarie budgeten för 2023. Ungefär hälften av ökningen förklaras av att cirka 1,9 miljarder av finansieringen för 2023 betalades på förhand redan i statsbudgeten för 2022. Dessutom görs en nivåhöjning av finansieringsbasen för välfärdsområdena baserat på preciseringen av de kostnader som överförs från kommunerna samt betalas en engångspost som korrigerar finansieringen för 2023. Dessa åtgärder uppgår till cirka 1,2 miljarder euro, av vilka välfärdsområdena noterar en engångspost på 551 miljoner euro som en inkomst år 2023. Finansieringen ökar även på grund av lagstadgade höjningar på 0,9 miljarder euro som beror på att kostnadsnivån ökat och på det ökade servicebehovet.

Universitetssjukhustillägget blir en bestämningsfaktor när finansieringen bestäms, vilket ökar den kalkylerade finansieringen med cirka 130 miljoner euro. Tillägget minskar den icke-öronmärkta

finansieringen via övergångsutjämnings med cirka 104 miljoner euro, vilket innebär att nettoeffekten av universitetssjukhusstillägget är en ökad finansiering på cirka 26 miljoner euro.

Ändringarna i välfärdsområdenas uppgifter uppgår till cirka 5 miljoner euro. Således ökar statens finansiering till välfärdsområdena, som ska noteras som en inkomst 2024, med sammanlagt cirka en miljard euro jämfört med motsvarande nivå för välfärdsområdena 2023.

I ramförslaget uppgår nivån för år 2027 till 24,8 miljarder euro, vilket är cirka 0,4 miljarder euro mindre än i den tekniska planen för de offentliga finanserna våren 2023. Välfärdsområdenas finansiering ökar under ramperioden särskilt på grund av att de kostnader som överförs från kommunerna till välfärdsområdena har preciserats, på grund av höjningen av kostnadsnivån (indexhöjning), den förväntade ökningen av servicebehovet, finansieringen i anslutning till nya och utvidgade uppgifter samt av beaktandet av universitetssjukhusstillägget som en del av den kalkylerade finansieringen från och med 2024. Däremot minskar finansieringen under ramperioden speciellt på grund av de ändringar i lagstiftningen som gäller uppgifterna, som man enades om i regeringsprogrammet. Det överförs också statsunderstöd till välfärdsområdena, totalt cirka 370 miljoner euro 2024, som sedan minskar gradvis mot slutet av ramperioden till drygt 205 miljoner euro.

I avsnittet om social- och hälsovårdstjänster i tabellen över anpassningsåtgärder i bilaga B till regeringsprogrammet ingår som en egen punkt välfärdsområdenas egna utvecklingsåtgärder. Enligt finansministeriets uppskattning är sparpotentialen i anslutning till dem cirka 0,9 miljarder euro på 2027 års nivå. Genom dessa åtgärder strävar man efter att stärka välfärdsområdenas ekonomi genom att effektivisera områdenas funktioner, förnya verksamhetssätten och öka samarbetet mellan områdena.

Välfärdsområdena beslutar om sina egna anpassnings- och reformåtgärder, och åtgärdernas faktiska konsekvenser och tidtabellerna för genomförandet varierar beroende på område. Antagandet är att områdenas egna anpassnings- och reformåtgärder bromsar kostnadsökningen från och med 2024. Konsekvenserna av dessa åtgärder har dock inte beaktats i planen för de offentliga finanserna, utan de besparingar som åtgärderna medför realiseras i välfärdsområdenas allmänna finansiering på basis av en justering i efterhand.

Man har förberett sig på eventuella justeringar i efterhand genom en s.k. ramreservering som inte kan användas för andra utgifter.

Den kommunala ekonomin

För statsbidrag till kommunerna förslås cirka 5,1 miljarder euro 2024. Av denna summa uppgår de kalkylerade statsandelarna till cirka 3,7 miljarder euro, compensationen för kommunernas skatteförluster till cirka 0,9 miljarder euro och de övriga statsbidragen till cirka 0,6 miljarder euro. Vid ramperiodens slut 2027 uppgår statsbidragen till cirka 6,2 miljarder euro, varav de kalkylerade statsandelarna utgör 4,6 miljarder euro. Nivån på statsbidragen påverkas under ramperioden särskilt av reformen av arbets- och näringsstjänsterna. I regeringsprogrammet för statsminister Orpo ingår både åtgärder som ökar och åtgärder som minskar kommunernas uppgifter.

För statsandelen för kommunal basservice föreslås 2,5 miljarder euro år 2024, vilket är cirka 290 miljoner euro mindre än i den ordinarie budgeten för 2023. Statsandelen minskas på grund av att överföringarna i anslutning till social- och hälsovårdsreformen preciseras utifrån kommunernas utfallsuppgifter från 2022. Indexhöjningen av statsandelen för basservice ökar statsandelen med 53 miljoner euro. I indexjusteringen av statsandelen för kommunal basservice görs dock enligt

regeringsprogrammet en besparing som motsvarar en procentenhet, vilket sänker statsandelen med 24 miljoner euro.

Statens åtgärder har en något stärkande inverkan på den kommunala ekonomin 2024 jämfört med den ordinarie budgeten för 2023. Höjningen av den nedre gränsen för fastighetsskatten på mark stärker den kommunala ekonomin mer än vad indexbesparingen för kommunal basservice försvagar den.

Plock ur budgetpropositionen

Regeringen fortsätter och utvecklar programmen METSO, HELMI och NOUSU, som handlar om frivilligt skydd, med en årlig tilläggssatsning på 10 miljoner euro. Regeringen satsar också på Skärgårdshavsprogrammet, som påskyndar processer som ansluter till biogas, koldioxidbindning, biomassa och näringskretsloppet.

Rovdjurskador på renar ersätts till hundra procent.

Genom en ändring av dispositionsplanen för Gårdsbrukets utvecklingsfond riktas 18,0 miljoner euro till investeringsbidrag till jordbruket, i enlighet med CAP-planen, för att säkerställa energiinvesteringar. Upp till 15 miljoner euro används till likviditetslån för jordbruksföretag. Det kan finnas ett speciellt stort behov av likviditetslån på gårdar som har en stor betydelse för framtidens matproduktion.

Livsmedelshjälpen till dem som har det sämst ställt etableras genom att 3 miljoner euro anvisas för denna verksamhet.

För genomförandet av åtgärderna enligt meddelandet om likabehandling reserveras 6 miljoner euro nästa år. Som en del av detta anslag tryggas de judiska församlingarnas säkerhet med 400 000 euro per år. För främjande av sannings- och försoningsprocessen när det gäller samerna anvisas 1,3 miljoner euro år 2024. För främjande av sannings- och försoningsprocessen för döva anvisas 0,9 miljoner euro.

Regeringen satsar på programmet Mer motion i Finland. Det anvisas 20 miljoner euro för genomföringen av programmet.

Tilläggsfinansiering anvisas för patient- och klientsäkerheten i Österbottens välfärdsområde.

Finansieringen av kvinnoorganisationer tryggas genom en permanent anslagsökning på 400 000 euro.

Regeringen inleder genomförandet av tillväxtstrategin för hälsobranschen med en årlig satsning på fem miljoner euro.

De regionala flygningarna tryggas genom köpta trafik tjänster fram till våren 2026. För ändamålet reserveras 38 miljoner euro.

Programmet **Work in Finland** stöds med en anslagsökning på en miljon euro.

Språkexamen för statsförvaltningen (det så kallade stora språkprovet) blir avgiftsfritt.

Regeringen anvisar tilläggsfinansiering för svenskspråkig integrationsutbildning år 2024.

Statens finansiering till utgifterna för skyddshemsverksamheten ökas 1 miljon euro per år.

Regeringen beslutade vid förhandlingarna även om den andra tilläggsbudgetpropositionen för 2023.

I tilläggsbudgetpropositionen föreslås för 2023 tilläggsanslag bland annat för kostnaderna för försvarsmaterielstödet till Ukraina (9,3 miljoner euro) samt för kostnaderna för hanteringen av fågelinfluensan (11,7 miljoner euro).

När det gäller projekten inom transportsektorn föreslås till exempel 50 miljoner euro för en grundlig reparation av banan Uleåborg—Laurila och 13 miljoner euro för ombyggnad och reparation av broar i dåligt skick. Därtill föreslås anslag för fördjupning av farleden till Koverhar (2,5 miljoner euro) samt för planeringen av projektet riksväg 3 Hirvas—Rovaniemi—Vikajärvi (4,6 miljoner euro).

De största anslagsökningarna beror på preciseringar i behovskalkylerna för olika förmåner, ombudgetering av flera tidigare beviljade anslag och ändringar i tidsplanerna samt i synnerhet på indexjusteringar av utgifter inom försvarsministeriets förvaltningsområde (131 miljoner euro).

Anslagen minskar bland annat på grund av uppdaterade uppskattningar av behovet av stödåtgärder i anslutning till elpriset, som det beslutades om förra vintern, samt på grund av att nivån på EU:s medlemsavgifter och uppskattningen av ränteutgifterna har preciserats (-268 miljoner euro). Dessutom justeras till exempel behovskalkylen för utgifterna för utkomstskyddet för arbetslösa nedåt.

I finansieringen av välfärdsområdena föreslås ett avdrag på cirka 12,7 miljoner euro. Avdraget föranleds av åtgärder som baserar sig på regeringsprogrammet, i och med att ikraftträdandet av den reviderade lagen om service och stöd på grund av handikapp senareläggs till den 1 januari 2025 och ikraftträdandet av minimidimensioneringen (0,7) av omsorgspersonalen senareläggs till den 1 januari 2028.

Det föreslås att uppskattningen av skatteinkomsterna sänks med totalt 503 miljoner euro, medan uppskattningen av inkomster av blandad natur höjs med 432 miljoner euro och uppskattningen av ränteinkomster höjs med 102 miljoner euro. I fråga om de enskilda skatteslagen föreslås i uppskattningen av skatteinkomster att kalkylen över intäkterna av mervärdesskatt sänks med 393 miljoner euro och kalkylen över intäkterna av samfundsskatt sänks med 259 miljoner euro, i synnerhet utifrån uppgifter som visar att beloppet av influtna skatter blir mindre än beräknat. Å andra sidan föreslås det att intäkterna av beskattningen av förvärvs- och kapitalinkomster höjs med 465 miljoner euro.

Som helhet kommer de ordinarie inkomsternas ökning med 31 miljoner euro och anslagens minskning med 216 miljoner euro att minska statens behov av nettoupplåning med 248 miljoner euro. Statens nettoupplåning beräknas uppgå till cirka 10,2 miljarder euro 2023.

Regeringens proposition om en andra tilläggsbudget för 2023 lämnas till riksdagen torsdagen den 21 september.

Läget för ekonomin i Finland är svagt i slutet av året men utsikterna förbättras 2024

Ökningen i priserna och räntorna har minskat hushållens konsumtion och de privata investeringarna, i synnerhet i bostadsbyggande. Det ekonomiska läget försämras ytterligare under slutet av 2023. Återhämtningen i Europa och tillväxten inom världshandeln samt den avtagande inflationen och löneförhöjningarna förbättrar de ekonomiska utsikterna 2024. Situationen på arbetsmarknaden har försämrats under sommaren, men sysselsättningen är fortfarande på en god nivå och läget förbättras i takt med att utsikterna för ekonomin förbättras.

Trots att investeringsläget för närvarande är svagt, särskilt på grund av nedgången inom byggbranschen, blir situationen bättre under de närmaste åren. Utöver investeringarna i energiomställningen kommer även byggandet att återhämta sig i och med att det i år och nästa år byggs klart färre bostäder än vad som behövs.

Rysslands anfallskrig, de geopolitiska riskerna och miljöriskerna skapar emellertid osäkerhet och ökar störningarna i ekonomin. Efterfrågan på export inom världsekonomin kan bli svagare än väntat. Även nedgången i byggandet kan bli djupare än väntat, vilket betyder att den ekonomiska utvecklingen överlag är svagare. Investeringarna kan emellertid också överraska oss positivt, eftersom det finns rekordmycket investeringsplaner.

Läget för de offentliga finanserna är sämre än i fjol

Saldot i de offentliga finanserna i Finland försvagas i år jämfört med 2022, på grund av det försämrade ekonomiska läget och till följd av att skatteinkomsterna utvecklas sämre än tidigare. Också många åtgärder som det beslutats om tidigare och ökade utgifter till följd av inflationen försämrar saldot.

Trots de åtgärder som regeringen beslutat om för att stärka de offentliga finanserna kommer läget att förbli svagt under de närmaste åren. Läget för de offentliga finanserna förbättras när ekonomin återhämtar sig och regeringens anpassningsåtgärder börjar ge effekt.

Den offentliga skuldkvoten har stigit till en historiskt hög nivå på grund av både strukturella orsaker och olika kriser i början av decenniet. Trots anpassningsåtgärderna håller ökningen av skuldkvoten ännu inte på att avta.

I planen för de offentliga finanserna uppställs målen för den offentliga ekonomin

Planen för de offentliga finanserna innehåller också Finlands stabilitetsprogram och den preliminära budgetplanen för 2024, som lämnas till EU. I planen för de offentliga finanserna ställs det upp fleråriga mål för saldot i de offentliga finanserna, utgifterna och statsskulden samt för respektive sektorer som omfattas av de offentliga finanserna. Målen ställs upp så att de är förenliga med det mål för saldot i de offentliga finanserna (-1% i förhållande till BNP) som uppställts i regeringsprogrammet. Det medelfristiga budgetmålet förblir oförändrat (det strukturella saldot -0,5% i förhållande till BNP), men detta kommer att uppnås först efter 2027.

Behandlingen av budgetpropositionen för 2024 och planen för de offentliga finanserna 2024–2027

De uppskattningar som anges ovan är preliminära. Budgetpropositionen och planen för de offentliga finanserna behandlas i statsrådets allmänna sammanträde den 9 oktober.

Budgetpropositionen publiceras på [budjetti.vm.fi](https://vm.fi/sv/ramarna-for-statsfinanserna) och planen för de offentliga finanserna på <https://vm.fi/sv/ramarna-for-statsfinanserna>

Finansministeriets ekonomiska översikt publiceras samtidigt som budgetpropositionen den 9 oktober.